

Quick scan ecologie

Drieborghweg te Veendam

20 augustus 2020

Samenvatting

Voor een perceel aan de Drieborghweg te Veendam worden plannen voorbereid voor de bouw van een McDonald's restaurant. Onderzocht is of er effecten op beschermde natuurwaarden kunnen ontstaan.

Het terrein is mogelijk onderdeel van het jachtgebied van de steenmarter. De bouw van het restaurant leidt mogelijk tot een geringe afname van het jachtgebied. Gelet op de omvang van de homerange wordt geen significant effect verwacht op de steenmarter. Er is in het vroege voorjaar een watersnip waargenomen. Met de bouw van het restaurant wordt het gebied verkleint. Het restaurant wordt ten zuiden van de poel gebouwd. Dit deel is droger en daarmee niet of minder geschikt als voedselgebied voor de watersnip. Er wordt geen significant effect verwacht.

Geadviseerd wordt het gebied ten noorden van de poel te optimaliseren voor de watersnip. Dat kan door het peil te verhogen tot 10 cm onder maaiveld en extensief te begrazen. Een eventueel effect wordt daarmee gecompenseerd.

Een berekening van de stikstofdepositie is uitgevoerd. Er is geen verhoging van de depositie op de Natura 2000-gebieden.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Waarnemingen**
- 7 - Analyse**
- 9 - Advies & Bronnen**

Colofon

Opdrachtgever	Van Riezen & Partners
Projectnummer	20.137
Datum	20 augustus 2020
Auteur	M. Nieuwhof
Gecontroleerd	P.J.H. van der linden
Status	definitief

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

Inleiding

Voor een perceel aan de Drieborghweg te Veendam worden plannen voorbereid voor werkzaamheden op locatie. De werkzaamheden betreft het bouwen van een McDonald's restaurant.

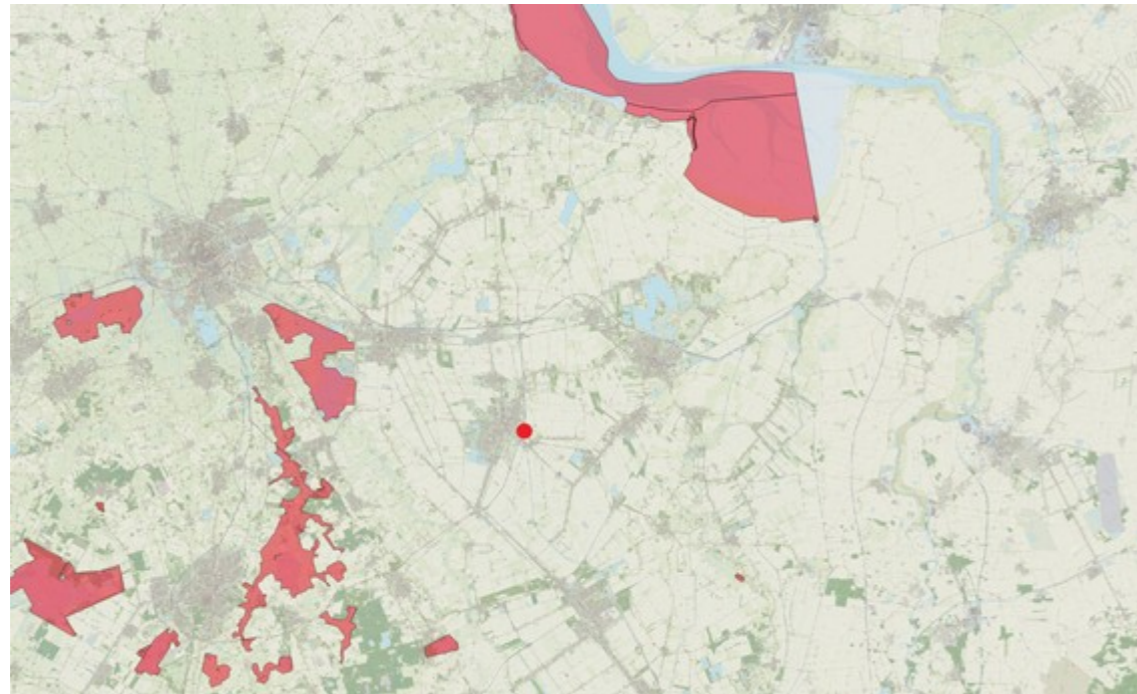
Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 14 april 2020 door een ecooloog van bureau Els & Linde, een bezoek gebracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daarbij is gezocht naar sporen van dieren en is op basis van de begroeiing en de opbouw van het landschap, geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effecten worden beoordeeld als gevolg van de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken, een effect veroorzaken.

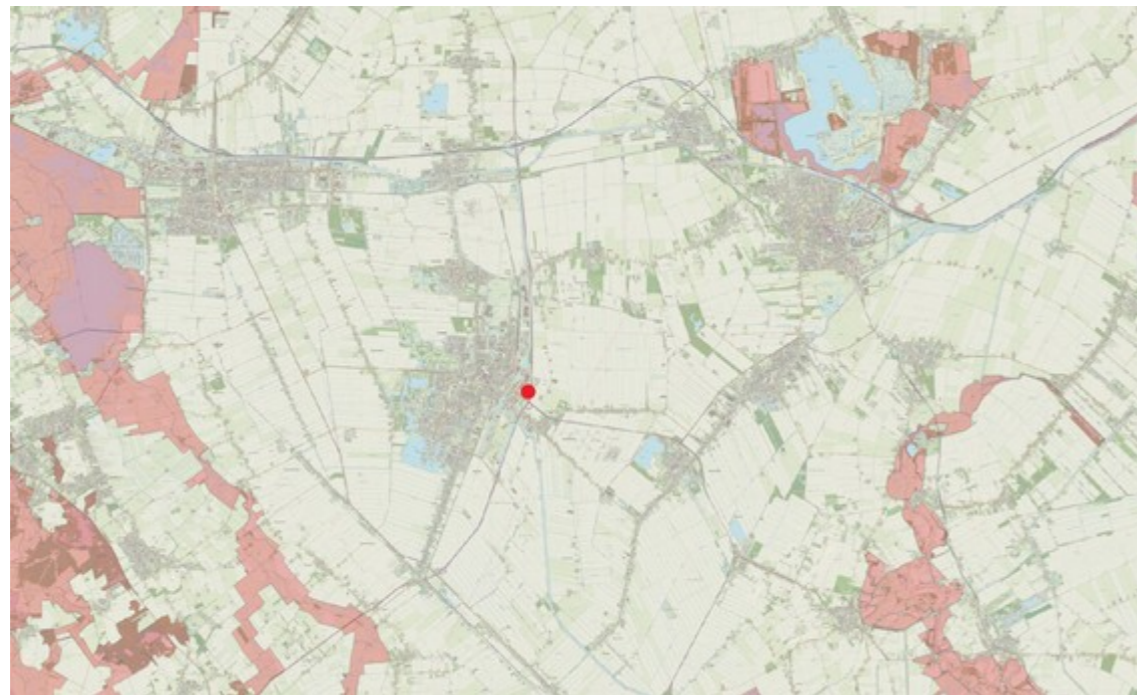
Ligging van het perceel

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland

De planlocatie betreft een onbebouwd perceel gelegen aan de Drieborghweg ten westen van de N33 in Veendam. De locatie is in de directe omgeving omsloten door een bedrijventerrein en provinciale wegen. Natura 2000-gebieden liggen op vrij grote afstand. Op 12 kilometer van de onderzoekslocatie ligt Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied. Dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt op 8,5 kilometer afstand van de onderzoekslocatie. De werkzaamheden bestaan uit de bouw van een McDonald's.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd.

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quick scan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locaties worden beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 14 april 2020 door een ecooloog een bezoek gebracht aan de planlocatie. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocatie. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocatie sec gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocatie en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten. Tijdens het veldbezoek van 14 april 2020 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek betrof bewolkt, droog weer met een temperatuur van 8 °C en windkracht 3 Bft uit het noordwesten.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Waarnemingen van vleermuizen zijn niet bekend in de omgeving. Huismussen worden gemeld aan de Vrijheidsweg. Gierzwaluwen worden waargenomen Lloydweg. Er zijn geen waarnemingen van kamsalamander, heikikker en ringslang bekend in dit deel van de provincie. Westelijk en zuidelijk van de gemeente zijn waarnemingen van de steenmarter bekend.

Vegetatie en planten

Op locatie is langs de oevers en in de watergangen en poel riet, lisdode, gele lis, speenkruid en pitrus aangetroffen. Op het perceel is riet, rietgras, teunisbloem, gewone braam, kleine veldkers, vogelmuur, hondsdrif, kleefkruid, smalle weegbree, paardenbloem, akkerdistel, brandnetel en ridder zuring aan te treffen. Ook zijn er een aantal bomen aanwezig zoals boswilg, iep, zomereik, els, berk en populier. Tijdens het oriënterend onderzoek zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde soorten

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de ruimtelijke ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De planlocaties en de directe omgeving zijn daarom nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, evenals vliegroutes en foeragegebieden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend - alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak.

Op het perceel is een uit platen opgebouwde hut aanwezig. In de hut zijn meerdere plaatsen grote openingen en gaten aanwezig. Deze bebouwing is ongeschikt voor vleermuizen. De bomen op het perceel vertonen geen holtes. Deze zijn ongeschikt voor vleermuizen om zich in op te houden. Er zijn geen sporen van vleermuizen op en in de directe omgeving van het perceel aangetroffen tijdens het onderzoek.

Potentiële vliegroutes en foeragegebieden

De locatie valt binnen de bebouwde kom van Veendam. De kans op een jachtgebied is aanwezig. In de omgeving zijn verschillende vergelijkbare gebieden. Het is dus geen

essentieel jachtgebied. Potentiële vliegroutes zijn niet aanwezig. Er zijn geen landschapselementen waarlangs de vleermuizen kunnen vliegen. De bomen langs het plangebied worden niet gekapt, althans niet dusdanig dat een eventuele functie voor vleermuizen verdwijnt.

Steenmarter

De steenmarter is bekend van het westen en zuiden van de gemeente. Er zijn geen waarnemingen bekend van de directe omgeving. Uiteraard kan dat een waarnemerseffect zijn, daarom is beoordeeld of het plangebied een essentieel onderdeel kan zijn van het biotoop c.q. het habitat van de steenmarter. Op het terrein zijn geen geschikte schuilmogelijkheden voor de steenmarter aanwezig. Theoretisch is het mogelijk dat de steenmarter op het naastgelegen industrieterrein een onderkomen heeft. Het plangebied zal dan als onderdeel van het jachtgebied kunnen functioneren.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen de planlocaties is kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals egel, spitsmuizen en muizen. De kans op aanwezigheid van marters (wezel, hermelijn en bunzing) is op locatie is niet uit te sluiten. De kleine marters zijn niet beschermd in de provincie Groningen.

Vogels

Jaarrond beschermd nest

Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied. Gekeken is naar potentieel geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Het perceel beschikt niet over verder geschikt habitat voor huismus om zich te vestigen. Er zijn geen huismussen of sporen van huismussen aangetroffen op, rond en in de directe omgeving tijdens het onderzoek. Er zijn geen sporen van gierzwaluwen aangetroffen. Er is geen mogelijkheid voor gierzwaluwen om zich te vestigen binnen het perceel door het ontbreken van geschikte bebouwing. Er zijn tijdens onderzoek op en in de directe omgeving geen nesten of waarnemingen van roofvogels en uilen gedaan. Deze worden niet verwacht op locatie.

Algemene broedvogels

Gezien de omgeving is de kans op algemeen voorkomende broedvogels aanwezig. Op de planlocatie is er mogelijkheid voor algemeen voorkomende broedvogels om te nestelen op locatie en in de directe omgeving. Er zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen tijdens het onderzoek. Er moet rekening gehouden worden met het broedseizoen voor en tijdens de werkzaamheden.

Watersnip

De watersnip broedt vooral in vochtig tot nat, zeer extensief gebruikt en kruidenrijk, rijk gestructureerd grasland op veen en verder in gemaaid rietland. Graag met wat modderige plekken. Heeft een zachte bodem nodig. Buiten de broedtijd vooral natte graslanden, slootkanten, lage moerasvegetaties e.d. (bron: vogelbescherming, Nijland & Timmerman 2017). Er is tijdens onderzoek in het riet en langs de oevers op een aantal plaatsen rietgors en watersnip waargenomen. Het terrein is dus geschikt als pleisterplaats en mogelijk ook als broedplek.

Herpetofauna en vissen

Er is geschikt oppervlaktewater aanwezig voor watergebonden organismen langs de locatie. Watergebonden organismen kunnen binnen de planlocatie worden verwacht. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten in dit deel van de provincie. De kans op aanwezigheid van beschermde soorten is daardoor klein. Werkzaamheden aan de oever of de waterpartijen moet buiten de kwetsbare periode worden uitgevoerd.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen het perceel. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocaties voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocatie.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming is de PAS (de programmatische aanpak stikstof) een integraal onderdeel. Binnen de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie te reduceren. Een onderdeel is dat voor alle bronnen een berekening moet worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Dit wordt met het voorgeschreven instrument Aerius berekend. Met de Aerius kan worden aangetoond dat er geen hoge depositie is.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën

Beschermde soorten

Het terrein is mogelijk onderdeel van het jachtgebied van de steenmarter. De bouw van het restaurant zal een deel van het terrein beslaan – naast de weg en ten zuiden van de poel. Er is dus mogelijk een geringe afname van het jachtgebied. Gelet op de omvang van de homerange wordt geen significant effect verwacht op de steenmarter.

Er is in het vroege voorjaar een watersnip waargenomen. Het perceel – en met name het gebied ten noorden van de poel (en de poel zelf) is potentieel geschikt voor de watersnip. Met de bouw van het restaurant wordt het gebied verkleint. Het restaurant wordt ten zuiden van de poel gebouwd. Dit deel is droger en daarmee niet of minder geschikt als voedselgebied voor de watersnip. Er wordt geen significant effect verwacht. Geadviseerd wordt het gebied ten noorden van de poel te optimaliseren voor de watersnip. Dat kan door het peil te verhogen tot 10 cm onder maaiveld en extensief te begrazen. Een eventueel effect wordt daarmee gecompenseerd.

Er is mogelijkheid voor algemene broedvogels om zich te vestigen binnen de planlocatie. Er moet rekening gehouden worden met het broedseizoen voor en tijdens de werkzaamheden. In de sloten kunnen amfibieën zitten. Werkzaamheden aan de sloten moeten daarom buiten de kwetsbare periode worden uitgevoerd. Als de werkzaamheden aan de sloot niet van ondergeschikte aard zijn is het verstandig om te controleren of er amfibieën in de sloten voorkomen of met een ecologisch werkprotocol te werken om zo effecten te voorkomen.

Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 14 april 2020 is gebleken dat er geen andere beschermde soorten binnen het perceel worden verwacht.

Zorgbeginsel

Binnen de gebieden is kans op algemeen voorkomende soorten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf de werkgebieden kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten de werkgebieden te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhoppen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten de werkerreinen intact te worden gelaten.

Eventueel noodzakelijk kap moet buiten de kwetsbare periode (winter) worden uitgevoerd en voorafgaand aan de kap (of het anderszins vrijstellen van een werkplek) is het verstandig een ecooloog te laten beoordelen of effecten zijn te verwachten en eventueel maatregelen te (laten) nemen om die effecten te verminderen.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op een afstand van ongeveer 12 kilometer van de planlocatie. De werkzaamheden betreft realisatie van een restaurant. Er is een (kleine) kans dat er een significante wijziging in de emissie is. Daarom is met Aerius een berekening van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden uitgevoerd. Er blijkt geen verhoging van de depositie te komen. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de werkzaamheden, kunnen worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op grote afstand van de planlocatie. Gelet op de afstand, aard en de omvang van het voorname, wordt geen effect verwacht.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor een perceel aan de Drieborghweg te Veendam worden plannen voorbereid voor werkzaamheden op locatie. De werkzaamheden betreft het bouwen van een McDonald's restaurant.

Voorliggend rapport betreft een onderzoek naar effecten op natuurwaarden. Door een ecooloog van bureau Els & Linde B.V. is op 14 april 2020 beoordeeld of er beschermde planten- en diersoorten aanwezig zijn binnen de planlocatie en of deze soorten schade ondervinden van de gewenste ontwikkelingen.

Beschermde soorten

Het terrein is mogelijk onderdeel van het jachtgebied van de steenmarter. De bouw van het restaurant leidt mogelijk tot een geringe afname van het jachtgebied. Gelet op de omvang van de homerange wordt geen significant effect verwacht op de steenmarter.

Er is in het vroege voorjaar een watersnip waargenomen. Met de bouw van het restaurant wordt het gebied verkleint. Het restaurant wordt ten zuiden van de poel gebouwd. Dit deel is droger en daarmee niet of minder geschikt als voedselgebied voor de watersnip. Er wordt geen significant effect verwacht.

Geadviseerd wordt het gebied ten noorden van de poel te optimaliseren voor de watersnip. Dat kan door het peil te verhogen tot 10 cm onder maaiveld en extensief te begrazen. Een eventueel effect wordt daarmee gecompenseerd.

Er moet rekening gehouden worden tijdens de broedperiode met algemene broedvogels binnen het gebied. Werkzaamheden aan de sloten moeten buiten de kwetsbare periode worden uitgevoerd. Als de werkzaamheden aan de sloot niet van ondergeschikte aard zijn is het verstandig om te controleren of er amfibieën in de sloten voorkomen of met een ecologisch werkprotocol te werken om zo effecten te voorkomen.

Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 14 april 2020 is gebleken dat er geen andere beschermde soorten binnen het perceel worden verwacht.

Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Een berekening van de stikstofdepositie is uitgevoerd. Er is geen verhoging van de depositie op de Natura 2000-gebieden. Andere effecten op de Natura 2000-gebieden en/of het Natuurnetwerk Nederland zijn uit te sluiten.

- Anonymus (2017). Kennisdocument huismus, BIJ12
- Anonymus (2017). Kennisdocument gierzwaluw, BIJ12
- Anonymus (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12
- Nijland, F. & A. Timmerman (2017) Terreinkeuze van pleisterende Watersnippen op vochtige graslanden tijdens de voor- en najaarstrek. Limosa 90: 118-127
- provinciegroningen.nl
- waarneming.nl
- verspreidingsatlas.nl
- quickscanhulp.nl (bevat waarnemingen uit de NDFF).
- sovon.nl